

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Uhlíře, soudců JUDr. Tomáše Lichovníka a JUDr. Vladimíra Sládečka (soudce zpravodaj) o ústavní stížnosti právních nástupců zemřelého **Františka Kinského**, naposledy bytem Buenos Aires, Av. Callao 1695, 3°B, Argentina, zastoupených opatrovníkem JUDr. Petrou Tůmovou Křivohlavou, advokátkou se sídlem v České Lípě, Paní Zdislavy 418/8 a Mgr. Jaroslavem Čapkem, advokátem se sídlem Komenského 241, Hradec Králové, zastupujícím **Carlose Kinského**, proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 6. 11. 2008 č. j. 29 Co 293/2008-353 a rozsudku Okresního soudu v České Lípě ze dne 23. 1. 2007 č. j. 9 C 1128/2001-302, **takto:**

Ústavní stížnost se odmítá.

O d ů v o d n ě n í

I

Stěžovatel se ústavní stížností podanou dne 9. 2. 2009 domáhal zrušení výše uvedených rozhodnutí, kterými byla zamítnuta žaloba na určení, že je vlastníkem v žalobě označených nemovitostí zapsaných v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v České Lípě, k. ú. Dolní Prysk a obec Prysk, k. ú. Horní Prysk a obci Prysk, katastrální obci Oldřichov u České Lípy, k. ú. a obci Nový Oldřichov, k. ú. Prácheň a obci Kamenický Šenov a k. ú. Okrouhlá u Nového Boru a obci Okrouhlá. Napadenými rozhodnutími mělo dojít k porušení v čl. 11 odst. 4, čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), čl. 6 odst. 1 a čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě.

II

V průběhu řízení dne 2. 4. 2009 stěžovatel zemřel. Řízení bylo usnesením Ústavního soudu ze dne 7. 12. 2009 přerušeno do doby určení právního nástupce zemřelého.

Právní zástupce zemřelého stěžovatele Mgr. Jaroslav Čapek Ústavnímu soudu sdělil, že dědický soud v Argentině určil jako dědice syna zůstavitele Carlose Maxmiliano Felipe Iván Kinsky a vdovu Marii Terese Elen Hutten Czapski. V průběhu dědického řízení dne 17. 7. 2012 zemřela i manželka původního stěžovatele paní Marie Terese Elen Hutten Czapski. Zesnulá zanechala závět', v níž odkázala dědictví několika dědicům, včetně nezletilých dětí. Předmětná dědická řízení probíhají před občanským soudem v Buenos Aires.

Vzhledem k dvojímu úmrtí v průběhu řízení o ústavní stížnosti, kdy se doposud nepodařilo prokazatelně zjistit okruh dědiců stěžovatele, resp. původního zůstavitele a jejich pobyt, přičemž řízení trvá značně dlouho a v dohledné době ani nelze s ohledem na komplikovanost dědického řízení a dědické spory očekávat jeho skončení, Ústavní soud usnesením ze dne 5. 3. 2019 č. j. IV. ÚS 294/09-53 přistoupil k ustanovení opatrovníka dědicům, jejichž okruh a pobyt není prokazatelně znám.

Ústavní soud přihlédl k tomu, že dne 8. 4. 2016 doručil advokát Mgr. Jaroslav Čapek Ústavnímu soudu plnou moc vystavenou mu pro zastupování před Ústavním soudem synem zemřelého panem Carlosem Kinským a dne 28. 5. 2018 plnou moc, kterou jmenovanému advokátu vystavil Carlos Kinsky, jako otec nezletilého Maximiliana Benedikta Bonaventury Marie Kinského, pro zastupování v soudních řízeních, kde budou uplatňována práva dědice po zesulé Elen Marii Terese Hutten-Czapski. Přípisem doručeným dne 14. 3. 2019 Ústavní soud proto informoval o ustanovení opatrovníka dědiců i advokáta Mgr. Jaroslava Čapka a nadále jej považoval za právního zástupce pana Carlose Kinského, který byl přímým dědicem původního stěžovatele. Plná moc vystavená advokátovi pro zastupování vnuka stěžovatele, který by mohl být event. dědicem po své babičce, nesplňovala zákonné náležitosti. Ústavní soud nicméně nevyzýval k odstranění jejích vad, neboť to považoval za nadbytečné. A to vzhledem ke způsobu rozhodnutí o ústavní stížnosti a s přihlédnutím k totožnosti argumentace opatrovníka i advokáta.

III

Z obsahu napadených rozhodnutí a ústavní stížnosti se podává, že napadenými rozsudky nebylo vyhověno žalobě původního stěžovatele na určení vlastnictví. V odůvodnění rozhodnutí soudy podrobně odkázaly na judikaturu týkající se možnosti domáhat se ochrany vlastnického práva podle obecných předpisů u majetku, který byl v poválečném období dotčen konfiskací podle dekretů prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. S odkazem na rozhodnutí pléna Ústavního soudu České republiky č. 21/05 ze dne 1. 11. 2005 pak dospěly k závěru, že žalobce nemá naléhavý právní zájem na určovací žalobě, neboť není splněna preventivní funkce žaloby a žalobce nemůže za situace, kdy k zániku jeho vlastnického práva došlo před 25. 2. 1948 legitimně očekávat, že toto vlastnické právo nadále trvá.

Stěžovatel v ústavní stížnosti obsáhle polemizuje se závěry soudů a zejména zpochybňuje správnost zmíněného stanoviska pléna.

Opatrovník ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s námitkami uvedenými v ústavní stížnosti, v podrobnostech odkazuje na obsáhlé odůvodnění ústavní stížnosti a navrhuje zrušení napadených rozsudků pro rozpor s čl. 11 odst. 4, čl. 36 odst. 1 Listiny, čl. 6 odst. 1, čl. 14 Úmluvy a čl. 1 Protokolu č. 1 Úmluvy.

Vzhledem k tomu, že obsah ústavní stížnosti, napadených rozhodnutí, jakož i průběh řízení před civilními soudy je opatrovníkovi, advokátu i Ústavnímu soudu znám, není třeba je podrobněji rekapitulovat.

IV

Ústavní soud posoudil argumentaci ústavní stížnosti i obsah ústavní stížností napadených rozhodnutí a dospěl k závěru, že jde o návrh zjevně neopodstatněný, a proto jej odmítl.

Podle ustanovení § 43 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) musí být usnesení o odmítnutí návrhu podle odstavců 1 a 2 písemně vyhotoveno, stručně odůvodněno uvedením zákonného důvodu, pro který se návrh odmítá a musí obsahovat poučení, že odvolání není přípustné.

Ústavní soud předesílá, že se řadou obdobných ústavních stížností původního stěžovatele již zabýval a shledal je vesměs zjevně neopodstatněnými (např. sp. zn. I. ÚS 1312/09, II. ÚS 99/09, IV. ÚS 1610/08, I. ÚS 2317/07, II. ÚS 316/06, I. ÚS 2317/07, III. ÚS 881/06 a další). I. senát Ústavního soudu nemá důvod od závěrů zde uvedených se odchylovat a na předmětná usnesení odkazuje a pouze stručně vyzdvihuje skutečnosti pro věc nejpodstatnější.

Plénum Ústavního soudu přijalo dne 1. 11. 2005 stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 21/05 (publikováno pod č. 477/2005 Sb.), podle něhož tvrzením vlastnického práva, zejména toho, jež vyžaduje záznam do katastru nemovitostí, v případě absence legitimního očekávání na straně navrhovatele, není naplněna preventivní funkce žaloby podle § 80 písm. c) o. s. ř., a není tedy dána ani naléhavost právního zájmu na jejím podání. Žalobou o určení vlastnického práva nelze obcházet smysl a účel restitučního zákonodárství, nelze se účinně domáhat podle obecných předpisů ani ochrany vlastnického práva, k jehož zániku došlo před 25. 2. 1948 a zvláštní restituční předpis nestanovil způsob zmírnění nebo nápravy této majetkové újmy. Stát přikročil k obnovení vlastnického práva zcela dobrovolně, a to pouze v omezeném množství případů, jejichž rozsah byl určen jednotlivými restitučními předpisy co do časové působnosti (tzv. rozhodné období vymezené od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990), věcné a personální působnosti. V případech, které nebylo možno subsumovat pod rozsah restitučních předpisů, se nelze podle citovaného stanoviska domáhat ochrany vlastnického práva cestou žalob podle obecných občanskoprávních předpisů.

Ve stanovisku sp. zn. Pl. ÚS-st. 21/05 se konkrétně uvádí: *„restituční zákony v podstatě legalizovaly vlastnictví státu k majetku, který stát získal konfiskacemi, znárodněním a dalšími majetkovými opatřeními, bez ohledu na to, že by bez jejich*

existence jinak bývalo možné, v některých případech, uplatnit na takový majetek vlastnické právo podle obecných předpisů. Tím současně vyloučily možnost uplatnit tato práva jinak, tedy podle obecných předpisů, neboť tato úprava je speciální úpravou k předpisům obecným. [...] Byť k majetkovým křivdám, které mýnil [zákonodárce] zmírnit (nikoliv napravit) došlo v zásadě v rozporu s principy právního státu v minulém období, Ústava ani jiný právní předpis nevyžadují, aby tento majetek byl vrácen nebo za něj poskytnuta náhrada, a ani aby k tomuto účelu byly prováděny v právním řádu jakékoliv změny. Bylo svobodnou vůlí státu, zda umožní bývalým vlastníkům dotčeného majetku usilovat o jeho vrácení [...] Samo zakotvení restitučních nároků tedy bylo beneficiem státu - přesně vymezeným z hlediska časového a věcného. Jakékoliv zpochybnění tohoto vymezení má za následek zpochybnění aktu státu jako takového.“

Ústavní soud ve své judikatuře rovněž zdůraznil pojmový rozdíl mezi ochranou vlastnického práva v situacích jeho bezprostředního a aktuálního ohrožení, před uvedením do nejistoty v existujících a zpravidla i vykonávaných vlastnických vztazích na straně jedné, a zneužitím procesního prostředku k takové ochraně, určeného pro to, aby bylo dosaženo obnovení vlastnického práva již zaniklého zpochybněním skutečností, za nichž k zániku došlo. Zatímco v prvním případě je dána aktivní legitimace na takovém určení, ve druhém ji dovodit nelze.

Pokud jde o námitky týkající se ovlivňování nezávislosti a nestrannosti soudců v důsledku mediální kampaně či aktivitou Ministerstva spravedlnosti ve stěžovatelových sporech, Ústavní soud obdobně jako např. ve věci sp.zn. IV. ÚS 1610/08 uvádí, že případný politický tlak spočívající ve verbálních veřejných projevech politiků, jakkoliv je z hlediska politické kultury demokratického právního státu nepřijatelný, stejně jako aktivity výkonné moci, nemohou samy o sobě zpochybnit nepodjatost konkrétních soudců v konkrétních řízeních.

Ústavní soud uzavírá, že k tomu, aby se stěžovatel, resp. jeho právní nástupci úspěšně domohli ochrany vlastnického práva cestou určovací žaloby, skutečně brání právní závěry, k nimž dospělo plénum Ústavního soudu ve svém stanovisku ze dne 1. 11. 2005 sp. zn. Pl. ÚS-st. 21/05, přičemž tímto stanoviskem je vázán také I. senát Ústavního soudu při rozhodování o ústavní stížnosti. Právní závěry civilních soudů v posuzované věci, které zmiňovanému stanovisku korespondují, proto Ústavní soud neshledal jako ústavně rozporné.

Na základě výše uvedeného byla ústavní stížnost bez přítomnosti účastníků a mimo ústní jednání podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný odmítnuta.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 28. května 2019

JUDr. David Uhlíř, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Lenka Kubacká